

ROMÂNĂ

DE TRECERE

MATERIAL ELABORAT CORESPUNZÂND
CERINTELOR DE BACALAUREAT 2016

© 2016 PRESSTERN SOLUTIONS

Cuprins

Camil Petrescu: Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război	1
Costache Negruzzi: Alexandru Lăpușeanu	7
Criticismul junimist	12
Dacia literară	16
Eugen Lovinescu	18
George Bacovia: Lacustră	21
George Bacovia: Plumb	23
George Călinescu: Enigma Otiliei	25
George Coșbuc: Moartea lui Fulger	34
Ioan Slavici: Moara cu noroc	37
Ion Barbu: Din ceas, dedus	41
Ion Barbu: Riga Crypto și Iapona Enigel	43
Ion Creangă: Povestea lui Harap-Alb	46
Ion Luca Caragiale: O scrisoare pierdută	52
Liviu Rebreanu: Ion	60
Liviu Rebreanu: Pădurea spânzuraților	66
Lucian Blaga: Eu nu strivesc corola de minuni a lumii	72
Marin Preda: Moromeții	74
Marin Sorescu: Iona	81
Mihai Eminescu: Dorința	85
Mihai Eminescu: Floare albastră	87
Mihai Eminescu: Luceafărul	89
Mihai Eminescu: Odă (în metru antic)	94
Mihai Eminescu: Revedere	96
Mihail Sadoveanu: Fântâna dintre plopi	98
Mircea Cărtărescu: Ciocnirea	101
Mircea Eliade: La țigănci	103
Mircea Eliade: Maitreyi	106
Nichita Stănescu: Cu o ușoară nostalgie	110
Nichita Stănescu: Leoaică tânără, iubirea	112
Originea limbii române (latinătate și dacism)	114
Postmodernismul	119
Realismul	120
Romantismul	122
Symbolismul	124
Tradiționalismul	127
Tudor Arghezi: Flori de mucigai	129
Tudor Arghezi: Testament	132
Umanismul	135
Vasile Alecsandri: Malul Siretului	139
Vasile Voiculescu: În grădina Ghetsemani	141

Camil Petrescu: Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război

roman modern subiectiv de analiză psihologică

În perioada interbelică, criticul Eugen Lovinescu inițiază curentul literar numit modernism prin care se vizează sincronizarea literaturii române cu literaturile europene, urmărindu-se astfel dezvoltarea literaturii române prin teoria sincronismului și cea a imitației.

Adept al modernismului lovinescian, Camil Petrescu, este cel care, prin opera lui, fundamentează principiul sincronismului. Contribuie la sincronizarea literaturii române cu literatura europeană, prin aducerea unor noi principii estetice ca autenticitatea, substanțialitatea, relativismul și prin crearea personajului intelectual lucid și analitic. Camil Petrescu este de părere că literatura trebuie să ilustreze „probleme de conștiință”. Actul de creație constituie pentru Camil Petrescu un act de cunoaștere și nu de invenție. Romanul înseamnă la el experiență interioară, în consecință și structura devine mai liberă, determinată fiind de condiția memoriei și a introspecției: „să nu descriu decât ceea ce văd, ceea ce aud... ceea ce gândesc eu, ... Eu nu pot vorbi onest decât la persoana întâi”.

Alături de romanul obiectiv (cu temă rurală sau urbană) se dezvoltă și romanul subiectiv, de analiză psihologică. Acest tip de roman are drept obiectiv analiza detaliată a vieții interioare, a unor cazuri de conștiință, fiind sincronizată cu psihologia și filozofia epocii. Romanul subiectiv este scris de obicei la persoana I, pentru că se pune accent pe descrierea stărilor sufletești. Astfel naratorul omniprezent este un personaj-reflector, deschizând o narațiune subiectivă.

Autenticitatea este una din trăsăturile definitorii ale romanului camilpetrescian: scrie cât mai real, verosimil, introducând jurnalul în narațiune, iar autorul este și narator și personaj. Substanțialismul înseamnă descoperirea complexității realului prin conștiință, astfel literatura trebuie să reflecte esența concretă a vieții: iubirea, războiul, orgoliul, cunoașterea, adevărul, tot ce interesează omenirea. În romanul de analiză acțiunea trebuie să prezinte o idee, o pasiune, un sentiment, o stare sufletească prin cugetări, confesiuni, amintiri, autoanalize, monologuri interioare, folosindu-se timpul subiectiv. Astfel, se anulează și cronologia evenimentelor

(influența proustiană), evenimentele fiind povestite în funcție de memoria involuntară (amintiri întâmplătoare, cum ar fi popota ofițerilor, ce declanșează amintirile eroului). Anticalofilismul (împotriva scrisului frumos) este o nouă formulă estetică prin care se manifestă interes pentru stările confuze ale eroului, analizându-se subconștientul; intelectul este în luptă cu sentimentul iar opțiunea finală este dictată de conștiință. Camil Petrescu creează un nou tip de personaj, eroul intelectual, care este un *căutător de valori absolute*, un „suflet tare”, care nu acceptă compromisuri. Eroul intelectual *luptă pentru idealuri*, dar este învins de acesta, însă totuși devine un *învingător moral*, reușind să depășească, în final, criza de conștiință. Mereu *se află în situații-limită și trăiește drame de conștiință*, fiind plin de frământări, incertitudini, îndoieli, deci este o fire sceptică. Suferă exagerat, își creează drame sufletești, fiind *hipersensibil*. *Lucid și analitic* (reflexiv), *orgolios și inflexibil*, eroul camilpetrescian este un *inadaptat superior*, care nu este înțeles de lume dar nici el nu poate înțelege lumea în care trăiește.

Compoziția și structura romanului

Romanul „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război” (1930) este scris la pers. I, naratorul-personaj fiind autorul însuși. Narațiunea este subiectivă, acțiunea bazându-se pe prezentarea unor idei, pasiuni, sentimente, opera fiind astfel un roman modern, de analiză psihologică. Perspectiva spațială este dublă: există un spațiu real, frontul în timpul primului război mondial, București, Odobești, Câmpulung și un spațiu imaginar închis, care prezintă zbuciumul sufleteș al eroului cauzat de iubire și de război. Sub influența scriitorului francez Marcel Proust, perspectiva temporală nu este cronologică, ci discontinuă. Romanul este alcătuit pe baza unui jurnal de campanie, care conține evenimente trăite de erou în timpul obiectiv (real), adică pe front, care evoluează paralel cu timpul subiectiv, discontinuu, care conține amintirile și reflecțiile eroului despre căsnicie și iubire. Astfel, memoria involuntară aduce în timpul obiectiv experiența sufletească a eroului aflat în căutare de certitudini privind iubirea, dar care se diminuează în fața dramei războiului.

Romanul este structurat pe două părți, cu titluri semnificative, surprinzând cele două drame existențiale ale eroului: prima parte prezintă aspirația spre o iubire absolută, iar a doua parte ilustrează imaginea unui război tragic și absurd. Prima parte este ficțiune, deoarece autorul nu trăise o dramă de iubire, însă a doua parte este o experiență trăită, scriitorul fiind ofițer al armatei în timpul primului război mondial.

Tema romanului prezintă drama intelectualului lucid, însetat de absolutul în iubire de care se salvează prin conștientizarea unei drame mai profunde, cea a omenirii,

care trăiește un război tragic și absurd. Titlul se referă la aceste două experiențe ale eroului. Cuvântul „noapte”, repetat în titlu, simbolizează incertitudinea, nesiguranța, îndoiala lui Ștefan privind fidelitatea soției, respectiv absurdul, necunoscutul, nesiguranța, tragismul războiului. Cele două nopți prezintă cele două etape de evoluție a personajului, dar care nu sunt singurele, pentru că el este dispus sufletește de a trăi alte experiențe, reprezentate sugestiv prin cuvintele „ultima” și „întâia”. Conflictul este între ideal și realitate, fiind un conflict psihologic ce se desfășoară în conștiința eroului, raportându-se la absolut cele două experiențe: dragostea și războiul.

Acțiunea romanului începe într-o vară, în vara anului 1916, în care Ștefan Gheorghidiu, concentrat de câteva luni, se află la „Piatra Craiului”, în munți cu regimentul de care aparține. În următorul capitol narațiunea se referă la trecutul ceva mai vechi, recapitulând (în scopul unei mai bune explicări a stării de spirit a lui Gheorghidiu în seara discuției cu ofițerii despre fidelitatea în cuplu) întâmplări petrecute în cei doi ani și jumătate care au precedat concentrarea. Astfel aflăm în ce împrejurări s-a căsătorit eroul, pătrundem în casa noii familii și în problemele norocoasei moșteniri. Retrospectiva se întinde pe patru capitole („Diagonalele unui testament”, „E tot filozofie”, „Asta-i rochia albastră”, „Între oglinzi paralele”) și constituie un veritabil „roman în roman”. Aceste capitole constituie un fel de corp străin în cuprinsul „ultimei nopți”. Dacă retrospectiva a condensat mai bine de doi ani din viața eroului, capitolul care încheie prima parte cuprinde ceva mai puțin de două zile din ea: sâmbăta și duminica. Sunt două zile nu numai foarte bogate în evenimente, dar chinuitoare pentru gelozia lui Gheorghidiu în căutarea de dovezi. Joi seara, în scena de la popotă, îl găsim în pragul nebuniei; duminică seara, câteva ore după declararea războiului, este complet absorbit de eroism. De aici încolo problemele sufletești ale gelosului nu vor ocupa decât un colț al tabloului. Partea a doua este jurnalul eroului aflat pe frontul primului război mondial (7 capitole).

Prima parte a romanului pare o ficțiune, partea a doua însă se alcătuiește dintr-o experiență de viață trăită direct și consemnată în jurnalul autorului.

În prima parte a romanului aflăm despre Ștefan Gheorghidiu că este sublocotenent proaspăt concentrat într-un regiment de infanterie. El face eforturi disperate să obțină o permisiune de două zile pentru a merge la Câmpulung, chemat de urgență de soția lui, cu care se împăcase de curând. O discuție de la popotă pe tema dragostei, a fidelității femeii, a răspunderilor conjugale îl irită pe tânărul sublocotenent, care reacționează cu o violență stăpânită. Zbuciumul său interior se condensează în câteva cuvinte: „dacă mâine seară nu-mi dă drumul pentru două zile dezertez”. Incidentul de la popotă declanșează zbuciumul interior al eroului. El aduce în prezent povestea iubirii sale, prin memorie involuntară, actualizând-o.

Observăm că eroul trăiește două realități: realitatea timpului cronologic și realitatea timpului psihologic (trăirile interioare trecute). Fiind o fire reflexivă, eroul analizează cu luciditate stările interioare, experiențele sale cu o conștiință unică. **Prima experiență** de cunoaștere este **iubirea**, trăită sub semnul incertitudinii. Iubirea dintre Ștefan și Ela începe ca o iubire pătimașă, pură și dezinteresată. Ștefan vede în Ela idealul de feminitate spre care aspiră cu toată firea. Problemele încep atunci, când moștenirea neașteptată de la Tache Gheorghidiu îi introduce pe tineri în viața mondenă a bogaților. Bogăția distruge fericirea, generează conflicte între Ștefan și mama sa, între Ștefan și Ela, între Ștefan și rudele sale. Lovitura cea mai grea o primește însă de la Ela, care se acomodează ușor în lumea mondenă, se îndepărtează de el sufletește, provocându-i crize de gelozie. Devine din ce în ce mai preocupată de lux, petreceri și escapade, fapt ce intră în totală contradicție cu idealul său de feminitate. Plimbarea la Odobești cu un cerc de prieteni declanșează criza de gelozie, de incertitudine a iubirii, punând sub semnul îndoielii fidelitatea. Faptele, gesturile, privirile și cuvintele Elei se reflectă în conștiința eroului care suferă la mod sublim drama iubirii. Gesturi fără importanță, priviri schimbate cu domnul G., flirtul nevinovat se amplificau căpătând dimensiuni catastrofale în conștiința eroului (hipersensibilitate). Incertitudinea iubirii devine pentru el un chin, „o tortură” așa că se desparte de soția sa, deși respinge ideea geloziei. Văzuse în Ela idealul său de feminitate și de iubire către care aspirase cu toată ființa și a cărui prăbușire îi provoacă întreaga dramă.

A doua experiență de viață, fundamentală în planul cunoașterii existențiale îl constituie **războiul**, frontul, o realitate trăită în direct de către autor. Războiul constituie pentru Camil Petrescu o experiență decisivă a intelectualului. Scriitorul aduce o imagine demitizată a războiului; nimic eroic, nimic înălțător; războiul este tragic și absurd. El este descris într-o viziune realistă, în numele autenticității și al adevărului: Faptele sunt transmise cu o precizie calendaristică dintr-un jurnal de front al autorului însuși. Haos, mizerie, marșuri neîntrerupte, fără nici o finalitate, o învălmășeală gigantică – acesta este războiul: „durabilă halucinație de foc și de trăsnete”.

Capitolul „Ne-a acoperit pământul lui Dumnezeu” dezvăluie tragismul confruntării cu moartea. Este cel mai cutremurător capitol. Dintr-un ordin greșit al unor superiori nepricepuți divizia condusă de Gheorghidiu este distrusă de o ploaie de obuze. Tragediile războiului sunt de un realism zguduitor: un ostaș a văzut cum un obuz a retezat capul A Mariei și el „fugea așa, fără cap”. Analiza psihologică a ostașului aflat pe front este total nouă față de celelalte cărți despre război. Camil Petrescu prezintă soldatul trecând și prin momente de panică, groază animalică, de lașitate și superstiție. Permanentul contact cu suferința și moartea, la care la un

anumit moment dat omul devine insensibil îl transformă profund pe Gheorghidiu. Problemele sufletești anterioare războiului i se par acum minore în comparație cu adevărata dramă ce-l înconjoară. Întors de pe front pentru câteva zile Gheorghidiu va avea puterea să se despartă de soția sa. O anunță că va divorța, îi va lăsa toată averea „tot trecutul”. Din punct de vedere social, familial, acest om cinstit, incapabil de compromis este un învins. Dar el este învingătorul moral, nu mai are iluzii, dar își salvează personalitatea. Gheorghidiu își învinge sentimentul geloziei, egoismul și spiritul de răzbunare.

Caracterizarea lui Ștefan Gheorghidiu

Personajul principal, Ștefan Gheorghidiu este intelectualul lucid, analitic, inadaptatul superior, care trăiește drama omului căutător de valori absolute și nu-și găsește locul în societatea dominată de mediocritate și imoralitate. Este o fire filozofică, trăiește în lumea ideilor și nu este înțeles de lumea în care trăiește. Se află în situații-limită, căutând valori perfecte, de aceea este învins de idealurile sale. Totuși rămâne învingător moral, având puterea să înțeleagă eșecul și sufletește e dispus să trăiască alte experiențe. Conștiința îi conduce trăirile, îndoielile, neliniștile, incertitudinile, frământările sufletești, ceea ce conduce la o sensibilitate exagerată.

Ștefan Gheorghidiu reprezintă eroul intelectual, care trăiește într-o societate fără valori, mediu care nu se potrivește cu firea de filozof a eroului, care este dornic de adevăr și de frumos. Trăsătura lui distinctivă este luciditatea, înțelegând că pasiunea lui, ideile sale sunt în opoziție cu realitatea. Ștefan face parte din categoria inadaptatilor superiori, el având o altă concepție despre viață. Este o fire reflexivă, analizându-și cu exactitate trăirile, sentimentele, frământările sufletești. Tot ceea ce trăiește devine sentiment pe care îl analizează, astfel se autocunoaște. Filozofează permanent, compară lumea cu conștiința sa și este incapabil de compromisuri. Astfel, Ștefan este un „suflet tare”, deoarece caută valori superioare, absolute și nu acceptă drumul de mijloc.

Prima experiență, iubirea oferă eroului șansa de a se autocunoaște și de a înțelege în final că nu există iubire perfectă. Dragostea lui, născută din orgoliu se transformă în gelozie, în incertitudine, în zbucium sufletesc între siguranță și nesiguranță. Își dă seama că nu este înțeles de Ela, dar nici nu poate trăi fără ea. „Femeia asta, pe care o credeam aproape suflet din sufletul meu, nu înțelegea că poți să lupți cu îndârjire pentru triumful unei idei”. Vrea să scape de suferință și de aceea se refugiază în meditații, în confesiuni interioare. Nu este înțeles de nimeni, chiar este luat în derâdere pentru cavalerismul său.

Ștefan este chinuit de frământările sale, se izolează în propria lume încercând să găsească răspunsuri la întrebările sale. O altă caracteristică este hipersensibilitatea. Pune la îndoială fidelitatea și sinceritatea Elei. Micile gesturi ale soției se amplifică în sufletul lui, de aceea îndoielile se transformă în adevărată catastrofă. Încearcă să respingă sentimentul geloziei, al sensibilității exagerate, dar are nevoie de o altă dramă pentru a se elibera de cea personală. Ștefan suferă nu numai din cauza mândriei înșelate, ci și pentru că vrea să-și ascundă suferința. Este și va rămâne neînțeles și singur, fiind incapabil de compromisuri morale sau sentimentale. Nimic nu se potrivește cu firea lui cinstită, pasionată de idei înălțătoare.

A doua experiență de cunoaștere este războiul. Imaginea războiului e demitizată, nu este nimic eroic în luptă, totul este absurd și tragic. Războiul, frontul înseamnă frig, foame, mizerie, oboseală, disperare, moarte, este haos total; frontul e locul incompetenței sistemului de apărare a țării. Capitolul „Ne-a acoperit pământul lui Dumnezeu” dezvăluie tragismul confruntării cu moartea: un ostaș, cu capul retezat de un glonte „fuge așa, fără cap”. Parcă e sfârșitul lumii orice atac: „cădem cu sufletele rupte în genunchi, apoi alergăm, coborâm speriați, nu mai e nimic omenesc în noi”. Trăind acest eveniment, Ștefan se eliberează de propria suferință de iubire, înțelegând că drama omenirii e mai presus de cea individuală.

Eroul trăiește un eșec sentimental – că nu există iubire absolută – dar totuși este învingător moral, reușind să-și înfrângă gelozia și să fie dispus sufltește la trăirea altor experiențe. Inadaptat superior, lucid și hipersensibil, Ștefan Gheorghidiu reprezintă un nou tip de personaj în literatura română care încearcă să lupte pentru ideile sale absolute.

George Bacovia: Plumb

artă poetică simbolistă

Simbolismul este un curent literar apărut în Franța la sfârșitul secolului al XIX-lea. Ca practică lirică, dar și ca o cristalizare teoretică, simbolismul reprezintă primul pas spre modernitate.

Poezia simbolistă promovează lirismul pur ca modalitate de a exprima ceea ce nu poate fi exprimat: sufletul uman insondabil și misterele lumii.

Curentul simbolist a impus ambiguitatea poeziei, optând pentru calea intuitivă de cunoaștere. Poezia devine pură și valorifică tehnici specifice: sugestia, simbolul, muzicalitatea, inovația prozodică, universul citadin, însingurarea etc.

Considerat cel mai important poet simbolist din literatura română, George Bacovia deschide calea lirismului românesc spre modernitate.

Poezia „Plumb” apare, programatic, în fruntea primului volum bacovian căruia îi dă și titlul. Textul poetic se înscrie în lirica simbolistă prin: folosirea simbolului, tehnica repetițiilor, cromatica și dramatismul trăirii eului liric. Poezia sintetizează motive și mijloace de expresie specifice pentru sensul special al simplității bacoviene.

Titlul poeziei este un simbol, plumbul fiind, în realitate, un metal de culoare cenușie, cu o greutate specifică mare. Astfel prin cele două trăsături creează mai multe sugestii: prin culoare, sugerează o existență cenușie, monotonă și uniformă, iar prin greutate, o stare sufletească apăsătoare, grea, un spațiu existențial închis, fără soluții de ieșire.

Tema poeziei o constituie condiția poetului într-o societate lipsită de aspirații și artificială. Structural, poezia „Plumb” este construită pe principiul simetriei. Simetria este asigurată dintre raportul dintre structura strofică și planurile imaginarului poetic: prima strofă corespunde universului exterior, iar a doua universului trăirilor interioare ale eului liric. Relația de simetrie este asigurată și de paralelismul sintactic dintre versurile celor două catrene: „*Dormeau adânc / Dormea întors; stam singur / Stam singur; și scârțâiau / și-i atârnav.*”

Lirismul subiectiv este redat la nivelul expresiei prin mărcile subiectivității: pers. I. a verbelor – „stam”, „am început”, pers. I. a adjectivului posesiv „meu”.

Strofa I surprinde elemente ale cadrului spațial închis. Apăsător, sufocant în care eul poetic se simte clausturat: un cavou, simbolizând universul interior, și în care mediul înconjurător a căpătat greutatea apăsătoare a plumbului. Elementele decorului funerar sunt: „sicriile de plumb”, „funerar vestmânt”, „flori de plumb”, „coroanele de plumb, artificii funerare tipice pentru mica burghezie de provincie. Repetarea epitetului de „plumb” are multiple sugestii (cromatică – fizică: apăsare) insistând asupra existenței mohorâte, (imposibilității eliberării) lipsită de transcendență, de posibilitatea înălțării. Lumea obișnuită, în manifestările ei de gingășie și frumusețe-florile, este marcată de efecte reci, sinistre ale morții, provoacă nevroze: „Și scârțâiau coroanele de plumb”.

Strofa a II-a debutează sub semnul tragicului existențial generat de dispariția, moartea afectivității, de neputința împlinirii prin iubire. Ideea este sugerată metaforic prin versul „Dormea întors amorul meu de plumb”. Cuvântul „întors” constituie misterul poeziei, este un epitet cu un sens tragic, fiindcă sugerează despărțirea, înstrăinarea. Eul liric își privește sentimentul ca un spectator. În aceste condiții tensiunea crește până la strigătul disperat: „am început să-l strig”. Verbele marchează o încercare disperată de regăsire. Încercarea de salvare este însă iluzorică. „Aripile de plumb” care atârnă presupun un zbor în jos, căderea surdă și grea, moartea. Eliberarea de singurătate devine imposibilă. Nu se poate face legătura cu cosmicul.

Poezia „Plumb” prin atmosfera pe care o creează, aduce în literatura română sentimentul tragic al morții, al însingurării, al neantului.

Lucian Blaga: Eu nu strivesc corola de minuni a lumii

artă poetică modernistă

Poet și filozof, Lucian Blaga transpune în lirica sa un spațiu al experiențelor esențiale. Creația sa apare ca o posibilitate de revelare a misterului, iar forma ei superioară este mitul.

„Eu nu strivesc corola de minuni a lumii” face parte din seria artelor poetice ale literaturii române din perioada interbelică. Poezia este așezată în fruntea primului său volum „Poemele luminii” și are rol de program, realizat cu mijloace poetice. Este arta sa poetică prezentând crezul său literar privind conceptul filozofic al cunoașterii și misiunea poetului referitor la adâncirea și ocrotirea misterelor prin iubire.

Poezia este o meditație filozofică cu accente lirice, o confesiune poetică pe tema cunoașterii, care poate fi paradisiacă sau luciferică.

Tema operei este sugerată încă din titlu și o reprezintă atitudinea poetului față de misterele lumii. Eu liric ocrotește misterele pentru ca acestea să rămână eterne surse de inspirație

Titlul acestei poezii este o metaforă revelatorie care exprimă ideea cunoașterii luciferice. Pronumele personal „eu” este așezat orgolios în fruntea primei poezii din primul volum, adică în fruntea acestei opere. Plasarea sa inițială poate corespunde influențelor expresioniste și exprimă atitudinea poetului filozof de a proteja misterele lumii, izvorâtă din iubire. Titlul exprimă crezul literar al poetului, aceea că misterele trebuie adâncite, sporite ca să rămână nesecate surse de inspirație artistică. Sintagma „eu nu strivesc”, sugerează atitudinea eului liric care protejează misterele universului. Forma negativă a verbului exprimă o opoziție implicită față de cei care distrug misterul. Cuvântul „corolă” se poate referi la o coroană regală, simbolul bogăției, al măreției, iar prin forma de cerc devine simbolul perfecțiunii, trăsături care devin atributele misterului. „Corola” se poate referi și la o coroană de flori, reprezentând frumusețea, gingășia, viața. Dar florile sunt fragile și asemenea misterelor pot fi distruse ușor prin descoperire. „Corola” este o metaforă a operei artistice deoarece, așa cum se împletesc florile într-o coroană, așa se înlanțuie gândurile, sentimentele, alcătuind poezia, adică frumosul artistic, care are ca izvor

misterul. Datoria poetului este să protejeze acest izvor artistic pentru că odată distrus, nu se mai poate reface. Cuvântul „minuni” legat de corolă reprezintă ceva frumos, admirabil și etern, de fapt creația care este peste tot și este al tuturor, „a lumii”.

Poezia are **structură** antitetică, organizată pe opoziția „eu” și „alții”, adică poetul-artist și omul rațional. Metafora cunoașterii luciferice este „lumina mea”, plină de sensibilitate și perfecțiune. Această cunoaștere se organizează pe succesiunea verbelor „nu strivesc”, „nuucid”, „sporesc”, „îmbogățesc” și „iubesc”. Cunoașterea paradisiacă este metaforizată prin „lumina altora” care „sugrumă vraja”, adică misterele sunt ucise prin rațiune, prin descoperire. În timp ce cunoașterea paradisiacă este lumina minții, cunoașterea luciferică este o lumină nocturnă (de noapte), lunară, care îmbogățește misterul, îl transformă în mister și mai mare. Poetul recurge la o comparație amplă prin care explică metoda lui de cunoaștere: așa cum lumina lunii redă doar conturul lumii reale, așa și poetul își sugerează doar sentimentele, gândurile prin poeziile sale.

Obiectul cunoașterii este **misterul**, ilustrat în poezie printr-o varietate de metafore: „tainele”, „vraja nepătrunsului ascuns”, „a lumii taină”, „întunecata zare”, „ne-nțelesuri”, „sfânt mister” și oferă o bogată sursă de inspirație pentru poet. **Actul poetic** se realizează prin iubire: „căci eu iubesc / și flori și ochi și buze și morminte”. Aceste versuri reprezintă locul misterelor, al surselor de inspirație: lumea vegetală, lumea umană, lumea sentimentelor și cea a morții văzută ca o componentă a existenței și reprezentând eternitatea. Blaga privește moartea ca pe o integrare în univers, astfel prin operele sale trăiește etern.

Versificația poeziei este modernă: versurile sunt inegale și aritmice; se valorifică enjambamentul ce constă în continuarea ideii poetice în mai multe versuri. Efectul expresiv este mărit prin multitudinea metaforelor referitoare la mister respectiv prin organizarea antitetică a ideii poetice.